

Justitiedepartementet

103 33 Stockholm

Skyddet för den personliga integriteten – Kartläggning och analys (SOU 2007:22)
Ju2007/3589/L6

Rikssarkivet instämmer i stort i den sammanfattande analysen och har endast kompletterande synpunkter på grundlagsändringarna år 2003 och frågan om bevarande.

Utredningen tar på flera ställen upp skillnaden mellan att publicera något på Internet med vanliga regler och med ett utgivningsbevis. Svårigheterna för den enskilde att få rättelse om något är fel framhålls. Enligt Rikssarkivets bedömning är problemet inte bara felaktiga uppgifter. Det finns ett i de närmaste oändligt antal uppgifter om enskilda registrerade hos myndigheterna som i huvudsak är riktiga och som inte omfattas av sekretess. Det är fritt fram att få ut dem med stöd av offentlighetsprincipen och, när man har ett utgivningsbevis, lägga ut dem på Internet. Rikssarkivet har märkt en starkt ökad efterfrågan på utlämnande med detta syfte.

Det är Rikssarkivets uppfattning att den stora mängden uppgifter om varje individ som utan kontroll fritt finns på Internet i ökande grad upplevs som ett intrång i integriteten. Många kan acceptera att det finns några uppgifter om dem, men den sammantagna mängden upplevs som ett intrång i integriteten.

En nackdel med den stora mängd uppgifter som snurrar runt kan bli en ökande ovilja att lämna uppgifter. När man förlorar kontroll över uppgiften minskar benägenheten att lämna den. Detta kan gälla också det som den enskilde uppfattar som harmlöst och normalt lämnar ut. Den enskilde kan tycka att det är i sin ordning att den tjänsteman som frågar får upplysningen, men inte att den sprids. Det upplevs då som säkrare att inte lämna upplysningen.

Rikssarkivet instämmer således i utredningens bedömning att integritetsskyddet väsentligt har försämrats till följd av grundlagsändringarna 2003.

I personuppgiftslagen finns bestämmelser om att uppgifter som inte har behandlats i enlighet med lagen i vissa fall ska rättas, blockeras eller utplånas, 28 §. I många registerlagar finns bestämmelser om att uppgifter efter viss tid ska gallras. Motivet är en föreställning att integriteten ökar genom att uppgifter som uppfattas som känsliga utplånas.

Syftet bakom tryckfrihetsförordningen är att främja ett fritt meningsutbyte och insyn i myndigheternas verksamhet. Det förutsätter att handlingarna bevaras.

Arkivmyndigheterna kontaktas ofta av enskilda med frågor om händelser som ligger långt tillbaka i tiden. Det kan gälla dem själva eller en anhörig. Man vill veta vad som hände. Varför placerades någon i fosterhem, hur såg bevisningen ut när någon dömdes till fängelse, försattes i konkurs eller nekades medborgarskap? Uppgifter som anses känsliga i it-lagstiftningen, har som regel stor betydelse i den enskildes liv. Enligt Riksarkivets bedömning är det särskilt viktigt att bevara dessa uppgifter för att den enskilde också i efterhand ska få insyn i handläggningen och för att möjliggöra för medierna och andra att utöva demokratisk kontroll genom att granska myndigheternas hantering.

Tidigare, när all information fanns på papper, fanns inga regler om att gallra för att öka integriteten. Informationen sparades och kan fortfarande granskas. Ett exempel är tvångssteriliseringarna som gjordes på 1900-talet. Genom att åtgärderna i många fall var noggrant dokumenterade och handlingarna bevarats är det möjligt för de drabbade att i efterhand få skadestånd och upprättelse. Ett annat exempel är Säkerhetspolisens handlingar som är föremål för ett mycket stort intresse både från professionella forskare och enskilda. Att det för elektroniska uppgifter finns regler om förstörande innebär att möjligheterna att granska myndigheterna avsevärt minskar. Det kan medföra rättsförlust för den enskilde och försvårar den demokratiska kontrollen.

Uppgifter som omfattas av sekretess också gentemot den enskilde, t.ex. inom polisens verksamhet, finns det särskild anledning att bevara så att den enskilde har möjlighet att ta del av dem när sekretessen mot honom upphör. Att veta att man är registrerad men inte få ta del av uppgifterna kan upplevas som speciellt integritetskränkande.

Sammanfattningsvis är det således Riksarkivets uppfattning att ett bevarande stärker den enskildes integritet och är en förutsättning för att man ska kunna kontrollera myndigheternas handläggning.

Beslutande i ärendet har varit riksarkivarie Tomas Lidman. Närvarande vid den slutliga handläggningen har också varit verksjurist Ulla Ahlqvist, föredragande.

Tomas Lidman

Ulla Ahlqvist